

ARBEIDSPROGRAM

Innlandet Arbeiderparti

2027-2031

Høringsversjon
31.05.2026

Kjære partimedlemmer

Dette er et arbeidsprogram for Innlandet Arbeiderpartis fylkestingsgruppe 2027–2031. Programmet er utformet som vår politiske bestilling; en "ordrebok" for hva fylkestingsgruppa skal arbeide for i kommende periode. "Vi forsto tida vi levde i og ga svar folket trodde på", sa Trygve Bratteli. Det har inspirert oss i programarbeidet. Derfor er malen for kapitlene gjennomgående der vi starter med «Dette er situasjonen», etterfulgt av «Dette er gjort» og løsningen «Derfor vil Arbeiderpartiet». Dette er valgt for å gjøre det tydelig:

- hva vi mener er utfordringene
- hva vi allerede har fått til
- hva vi konkret vil gjøre videre

Dette er ikke et ferdig kommunikasjonsprodukt rettet mot velgere, og heller ikke en brosjyre som skal leses fra perm til perm. Det vil i neste fase bli jobbet videre med hvordan politikken skal formidles og spisses til ulike målgrupper og kanaler.

Vi ber derfor om at høringsinnspillene først og fremst retter seg mot:

- innholdet i politikken
- prioriteringer og tydelighet
- om vi treffer riktig på utfordringsbildet i Innlandet

Innspill til form, språk og lengde er også velkomne, men det viktigste nå er å få på plass et tydelig, samlet og forpliktende politisk grunnlag for fylkestingsperioden.

Hilsen programkomiteen i Innlandet Arbeiderparti

Mona Stormoen (leder), Arne Horten (Os), Christian Berg (Grue), Per-Gunnar Sveen (Elverum), Irene Kjærnstad (Stange), Espen A. Solhaug (Gjøvik), Ane T. Holte (Lillehammer), Ida A. Ruge (Dovre), Inger Torun Klosbøle (Nord-Aurdal), Sunniva Ludvigsen (AUF), Iver Erling Støen (LO), Anne Hagenborg (stortingsbenken), komitesekretær Bjørn-Jarle Røberg-Larsen (partikontoret)

2 Arbeiderpartiets plan for Innlandet 2027–2031

3 Innlandet er et fylke med store forskjeller i geografi, men med et sterkt fellesskap. Her lever by og
4 land side om side, og når vi lykkes sammen, skaper vi utvikling for hele Innlandet. Arbeiderpartiet
5 mener at utviklingen av Innlandet bygges nedenfra og opp, gjennom arbeid, utdanning, sterke
6 fellesskap og trygge hverdager, i byene våre og distriktene våre. Arbeiderpartiets politikk i
7 Innlandet tar utgangspunkt i fylkeskommunens rolle som regional samfunnsutvikler, med ansvar
8 for å se tjenester, infrastruktur, utdanning og utvikling i sammenheng, på tvers av
9 kommunegrenser og sektorer.

10 Innlandet er et fylke med store geografiske forskjeller, men med felles behov for arbeid, tjenester
11 og trygghet. Avstander, natur og bosettingsmønster stiller særlige krav til hvordan vi planlegger og
12 prioriterer for å utvikle fylkets fortrinn. Byene i Innlandet er viktige kraftsentre for kompetanse,
13 arbeidsplasser, tjenester, kultur og utvikling. Samtidig er distriktene ryggraden i fylket, med
14 levende lokalsamfunn, naturressurser, næringsliv og beredskap som hele landet er avhengig av.
15 Når byene lykkes, styrkes regionene rundt, og når distriktene er sterke, gir det livskraftige byer.
16 For Arbeiderpartiet hører dette uløselig sammen. *By og land, hand i hand.*

17 Arbeiderpartiets plan for Innlandet 2027–2031 tar utgangspunkt i denne helheten. Vi vil føre en
18 politikk som reduserer sosiale og geografiske forskjeller, gir like muligheter uavhengig av hvor
19 folk bor, og som bygger sterke, bærekraftige samfunn i hele fylket. Med arbeid til alle, sterke
20 fellesskap og ansvarlig styring som grunnlag, vil vi utvikle Innlandet videre rettferdig,
21 framtidsrettet og i fellesskap.

- 22 **1. Mer kraft og raskere strømnett.**
- 23 **2. Klimasmart transport som funker.**
- 24 **3. Fullføringsløft: yrkesfag og kompetanse.**
- 25 **4. Flere jobber og grønn verdiskaping.**
- 26 **5. Matberedskap og matproduksjon opp.**
- 27 **6. Enklere og mer kollektiv i hele Innlandet.**
- 28 **7. Tryggere veger, mer vedlikehold.**
- 29 **8. Kultur og idrett for alle.**
- 30 **9. Sterkere beredskap, også digitalt.**
- 31 **10. By og land sammen for levende lokalsamfunn.**

32

33 Innhold

34	Arbeiderpartiets plan for Innlandet 2027–2031.....	1
35	Hei, du som er opptatt av regional samfunnsutvikling.....	3
36	Hei, du som vil at utdanning skal gi flere muligheter i livet	4
37	Hei, du som er opptatt av vekst og utvikling	5
38	Hei, du som bryr deg om internasjonalt samarbeid	7
39	Hei, du som vil ha gode opplevelser innen kultur og idrett.....	8
40	Hei, du som er opptatt av trygghet, beredskap og samfunnssikkerhet	9
41	Hei, du som er opptatt av folkehelse, tannhelse, inkludering og fellesskap	10
42	Hei, du som tar bussen	12
43	Hei, du som vil ha trygge fylkesveger	13
44	Hei, du som er opptatt av togtilbudet og gods på bane.....	14
45	Hei, du som ferdes på statens veier i Innlandet.....	15
46	Hei, du som er opptatt av seriøst arbeidsliv.....	17
47		
48		

49 Hei, du som er opptatt av regional samfunnsutvikling

50 Vi vil planlegge Innlandet mer helhetlig og bærekraftig

51 Innlandet trenger bedre samordning av areal, transport, energi og naturforvaltning. I dag bygges
52 natur ned, utslippene er høye og planleggingen er for fragmentert. Dette må endres. Slik skal vi ta
53 vare på naturen, redusere utslipp og styrke levende lokalsamfunn.

54 Dette er situasjonen:

55 Klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring, og Innlandet skal gå foran. Med store skog- og
56 utmarksområder, rikt naturmangfold og et sterkt landbruk forvalter vi verdier som er avgjørende
57 for hele landet, bl.a. et flertall av europeisk villrein. Vi må planlegge arealbruk, boligbygging,
58 transport og energiløsninger mer helhetlig enn før, slik at hensynet til klima, natur og
59 matproduksjon ses i sammenheng.

60 Forskning viser at levende bygder henger sammen med sterke lokale sentrum, gode møteplasser
61 og god kobling til byer og regionsentre. Arbeiderpartiet vil bruke fylkeskommunens rolle i
62 planlegging, samferdsel og stedsutvikling til å styrke dette samspillet mellom by og land.

63 Tilgang på kraft er en kritisk faktor for både bosetting, næringsutvikling og grønn omstilling. I dag
64 opplever mange aktører å ikke få tilkobling til strømmettet, fordi kapasiteten er for lav. Samtidig
65 står transport for om lag 40 prosent av klimautslippene i Innlandet. Dette viser behovet for bedre
66 samordning av areal-, transport- og energipolitikken. Innlandet Arbeiderparti vil ta både
67 klimaansvaret og distriktenes hverdag på alvor, og sikre løsninger som fungerer i praksis i hele
68 fylket.

69 Dette har vi gjort:

70 Arbeiderpartiet har tatt viktige grep for å styrke klima- og energiarbeidet i Innlandet. Vi tok initiativ
71 til raskere utbygging av strømmettet gjennom en regional plan for utbygging. Sammen med
72 Statnett har vi også jobbet for bedre planlegging av nettkapasitet, gjennom et nasjonalt
73 pilotprosjekt Dette er avgjørende for å løse flaskehalsene i krafttilgangen.

74 I tillegg er det utviklet verktøy for areal- og naturregnskap (planvask), som skal bidra til
75 bærekraftig arealforvaltning lokalt og regionalt. Det er også utarbeidet en regional veileder for sol-
76 og vindkraft, som et verktøy for kommunene for å sikre kunnskapsbasert og helhetlig utvikling av
77 fornybar energi.

78 Derfor vil Arbeiderpartiet:

- 79 • Planlegge arealbruk og mobilitet i sammenheng til beste for innbyggere, næringsliv og
80 offentlige tjenester, gjennom å videreutvikle samarbeidet om areal- og
81 transportplanlegging (ATP)
- 82 • Bidra til en mer aktiv og samordnet boligpolitikk gjennom regional planlegging og
83 samarbeid med kommunene, fordi tilgang på egnede boliger er avgjørende for
84 rekruttering av arbeidskraft, tilflytting og levende lokalsamfunn i hele fylket.
- 85 • Legge til rette for klimavennlige transportvalg, fordi økt bruk av kollektivtransport, gange
86 og sykkel er nødvendig for å redusere klimagassutslippene i Innlandet.
- 87 • Prioritere utvikling av etablerte boområder, fordi fortetting og smarere arealbruk
88 begrenser nedbygging av natur og jordbruksarealer.
- 89 • Ta i bruk mobilitetsanalyser i planleggingen, fordi bedre kunnskap om transportmønstre
90 gir mer treffsikre tiltak og bedre prioriteringer.

- 91 • Legge til rette for flere bygdevekstavtaler, fordi distriktskommuner med lav sentralitet
92 trenger støtte til utvikling, boligbygging og næringsvekst.
- 93 • Være en pådriver for kunnskap og helhetlig forvaltning av natur og areal, og bistå
94 kommunene i arbeidet med naturmangfold, redusert nedbygging og bevaring av urørt
95 natur, fordi gode beslutninger krever bedre kunnskapsgrunnlag.
- 96 • Videreutvikle en kommunal verktøykasse for klima og miljø, fordi tydelige og tilgjengelige
97 verktøy gjør det enklere å følge opp klima- og naturmål i praksis.
- 98 • Styrke arbeidet med klimatilpasning, inkludert flom, skred og skogbrannberedskap, fordi
99 klimaendringer gir økt risiko som må forebygges.
- 100 • Føre en aktiv og forutsigbar rovviltforvaltning, fordi bærekraftig landbruk og
101 matproduksjon krever balanse mellom rovdyr og beitedyr, og bestandsmålene skal ligge
102 til grunn.
- 103 • Støtte grønn omstilling i næringsliv og industri, og bruke fylkeskommunens innkjøpsmakt
104 aktivt, fordi utslippskutt og verdiskaping må gå hånd i hånd.
- 105 • Styrke arbeidet med digital inkludering og kompetanse i hele befolkningen, i samarbeid
106 med kommuner, frivillighet og opplæringsmiljøer, fordi digital deltakelse er en
107 forutsetning for å kunne bruke tjenester, delta i arbeidslivet og være en aktiv del av
108 samfunnet.

109 Hei, du som vil at utdanning skal gi flere muligheter i livet

110 Vi vil sikre kvalitet i videregående opplæring

111 Arbeiderpartiet vil sikre høy kvalitet i videregående opplæring i hele fylket gjennom fleksible
112 løsninger og en differensiert skolepolitikk, der små, mellomstore og store skoler har ulike roller.
113 Slik skal flere fullføre videregående opplæring, og hele Innlandet få den kompetansen
114 arbeidslivet trenger.

115 Dette er situasjonen:

116 I et fylke med lange avstander, spredt bosetning og en aldrende befolkning stilles det særlige
117 krav til hvordan vi organiserer utdanningstilbudet. Elevtallet i Innlandet har vært synkende over
118 tid og vil fortsette å gå ned. Dette må utdanningspolitikken ta høyde for. Mange unge og voksne
119 står utenfor både skole og arbeid mens arbeidslivet etterspør mer kompetanse innen både
120 fagutdanning og høyere utdanning. For å møte framtidens kompetansebehov og hindre
121 utenforskap, er den viktigste oppgaven for videregående opplæring at flere gjennomfører og
122 består, og får den kompetansen samfunnet og arbeidslivet i Innlandet trenger.
123 Utdanningspolitikken må derfor kombinere kvalitet, fleksibilitet og like muligheter, uavhengig av
124 bosted og bakgrunn.

125 Dette er gjort:

126 I perioden er det gjennomført en omfattende skolestrukturendring for å tilpasse
127 opplæringstilbudet til elevtallsutviklingen og sikre kvalitet. Nettskolen Innlandet er etablert som et
128 supplement til ordinær undervisning, og det er utviklet flere fleksible og alternative
129 opplæringstilbud i samarbeid med lokalt arbeidsliv. Arbeid til alle er grunnlaget for
130 velferdssamfunnet, og Arbeiderpartiet har jobbet målrettet for å bidra til at flere kan delta i arbeid
131 og aktivitet. Vilårene for borteboere er styrket gjennom borteboerstipend, gratis busskort, økt
132 voksenoppfølging, flere internatplasser og midler til sosiale tiltak. Dette vil vi videreføre fordi
133 forskjeller i levekår, helse og tilgang på tjenester ikke skal avgjøre mulighetene dine i Innlandet.

134 Ambisjonen om å etablere et nasjonalt kompetansesenter for yrkesfag ble ikke realisert i
135 perioden, men Arbeiderpartiet har arbeidet videre for å styrke Læringsfabrikken som et
136 kompetansesenter for industrifag. Læringsfabrikken spiller en viktig rolle både for industrifagene i
137 videregående opplæring og for å gi unge og voksne utenfor skole og arbeid en ny vei inn i
138 utdanning og jobb.

139 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 140 • Videreutvikle en inkluderende og framtidsrettet utdanning som gir flere unge og voksne
141 mulighet til å fullføre, lære mer og komme i arbeid, og som møter behovene i arbeidslivet i
142 Innlandet
- 143 • Legge til rette for robuste fagmiljøer i videregående skole, som gir stabil undervisning og
144 god oppfølging
- 145 • Stille krav til innsats og systematisk oppfølging av elever som står i fare for å falle fra
- 146 • Videreutvikle praktiske og fleksible opplæringsløp, inkludert styrking av yrkesfag og
147 alternative læringsarenaer
- 148 • Styrke samarbeidet mellom skole, helsetjenester og arbeidsliv, for bedre gjennomføring
149 og overgang til arbeid
- 150 • Sikre et trygt og inkluderende læringsmiljø, blant annet gjennom gratis skolemat og
151 tilgang til nødvendige hygieneprodukter
- 152 • Sørge for at bosted ikke blir en barriere, gjennom gode ordninger for borteboere og
153 desentraliserte tilbud
- 154 • Styrke læringeordningen, jobbe for flere læreplaner, tydelig oppfølging og bedre kvalitet i
155 fagopplæringen.
- 156 • Videreutvikle samarbeidet med Vitensenteret i Innlandet som en del av realfagsløftet,
157 fordi tidlig mestring og interesse for realfag er avgjørende for rekruttering til framtidens
158 arbeidsliv i Innlandet.
- 159 • Arbeide for at Læringsfabrikken etableres som et nasjonalt kompetansesenter for
160 industrifag, og inntil dette er realisert bidra til videre drift og utvikling gjennom
161 fylkeskommunale midler, fordi Innlandet har sterke industrimiljøer, stort behov for
162 fagarbeidere og fordi praktisk, yrkesrettet opplæring gir flere en vei inn i arbeid.
- 163 • Legge til rette for voksnes læring og livslang kompetanse, gjennom fleksibel
164 voksenopplæring, fagskoler og karriereveiledning

165 **Hei, du som er opptatt av vekst og utvikling**

166 **Vi vil sikre kraft og nettkapasitet til næringsutvikling i Innlandet**

167 Arbeiderpartiet vil sikre raskere nettutbygging og mer fornybar kraft, slik at Innlandet kan utvikle
168 grønn industri, landbruk, reiseliv, nye arbeidsplasser og styrket beredskap i hele fylket. I dag er
169 manglende nettkapasitet en bremsekloss for grønn omstilling og ny verdiskaping. Dette må
170 næringspolitikken ta høyde for. Tilgang på kraft og nettkapasitet er avgjørende for å utvikle
171 næringsliv, industri og arbeidsplasser i Innlandet.

172 **Dette er situasjonen:**

173 Innlandet har et bredt og variert næringsliv innen landbruk, industri, skog, reiseliv og teknologi,
174 med både nasjonale og internasjonale fortrinn. Samtidig står næringslivet overfor store
175 omstillinger knyttet til kompetanse, krafttilgang, klima og økt konkurranse. For å sikre
176 verdiskaping og arbeidsplasser i hele fylket kreves en aktiv næringspolitikk og godt samspill
177 mellom næringsliv, utdanning, samferdsel og det offentlige.

178 Reiseliv og arrangementer er en viktig del av verdiskapingen i Innlandet. Som Norges største
179 hyttefylke, med sterke reisemål og store arrangementer, har fylket et betydelig potensial for økt
180 helårsaktivitet og levende lokalsamfunn.

181 **Dette er gjort:**

182 Arbeiderpartiet har tatt ansvar for å styrke verdiskaping, omstilling og beredskap i Innlandet. Det
183 er avsatt 40 millioner kroner over fire år til toppfinansiering for overgang fra båsfjøs til løsdrift,
184 forvaltet av Innovasjon Norge. Samtidig er det opprettet en nasjonal pilot for matberedskap, som
185 styrker Norges samlede forsyningssikkerhet og selvforsyning.

186 Matfylket Innlandet er etablert for å styrke samspillet mellom landbruk, foredling og reiseliv, og
187 fylkestinget har vedtatt etablering av et matkultursenter i Innlandet for å bygge kompetanse,
188 verdiskaping og stolthet rundt lokal mat og matkultur. Dette bidrar også til å styrke
189 reiselivsnæringen og gjøre Innlandet mer attraktivt for besøkende og arrangementer.

190 For å legge til rette for grønn omstilling, ny industri og videre utvikling av nærings- og
191 besøksnæringene, er det også satt i gang en nasjonal pilot for raskere utbygging av strømmettet,
192 for å sikre nødvendig nettkapasitet i Innlandet. Gjennom Innlandsporteføljen er det videre lagt til
193 rette for utvikling av grønn industri, sirkulære løsninger og ny teknologi, i tett samarbeid med,
194 næringsliv og forskningsmiljøer.

195 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 196 • Støtte og videreutvikle strategiske næringsklynger, fordi samspill mellom næring,
197 forskning og utdanning gir flere arbeidsplasser, økt verdiskaping og sterkere regional
198 konkurransekraft.
- 199 • Videreutvikle Innlandsporteføljen (*fylkeskommunens samlede satsing på grønn industri,*
200 *sirkulære løsninger og teknologiutvikling*) fordi omstilling til lavutslippssamfunnet krever
201 målrettet støtte til ny industri og teknologi.
- 202 • Sikre at fylkeskommunens virkemidler og samarbeid med innovasjonsselskaper er
203 treffsikre, fordi offentlige midler skal brukes der de gir størst effekt for næringsutvikling og
204 arbeidsplasser.
- 205 • Følge opp Reiselivsstrategi Innlandet 2025–2030, fordi reiselivet er en viktig næring for
206 verdiskaping, sysselsetting og levende lokalsamfunn i hele fylket.
- 207 • Øke bruken av fritidsboliger og mer bruk av lokale, kommersielle tilbud, fordi dette gir
208 bærekraftig verdiskaping uten økt press på natur og infrastruktur.
- 209 • Styrke Innlandet som arrangementsfylke, fordi store kultur- og idrettsarrangementer
210 skaper betydelige ringvirkninger for reiseliv, handel, transport og lokalt næringsliv, og
211 bidrar til helårsaktivitet.
- 212 • Bidra til mer helårsreiseliv gjennom utvikling av nye sesonger, fordi økt aktivitet utenfor
213 høysesong gir flere helårsarbeidsplasser og mer stabile lokalsamfunn.
- 214 • Styrke samspillet mellom reiseliv, kultur, landbruk og lokalmat, fordi kombinasjonen av
215 opplevelser, mat og arrangementer er et konkurransefortrinn for Innlandet.
- 216 • Legge til rette for bedre tilgjengelighet til reisemål og opplevelser, blant annet gjennom
217 samspill mellom samferdsel, kollektivtransport og reiselivsnæringen, fordi tilgjengelighet
218 er avgjørende for videre vekst.
- 219 • Styrke samarbeid med universiteter og høgskoler, fordi tilgang på kompetanse, forskning
220 og utdanning er avgjørende for framtidig verdiskaping i regionen.

- 221 • Videreutvikle verdikjeden innen skogbruk, treindustri og videreforedling, fordi Innlandet
222 har unike forutsetninger som ledende skogfylke i det grønne skiftet.
- 223 • Ha fokus på bruk av tre i fylkeskommunale bygg, fordi det gir lavere klimautslipp og
224 styrker lokal verdiskaping.
- 225 • Bidra til full dekning av høyhastighetsnett, fordi raskt og stabilt internett er en
226 forutsetning for næringsliv og innbyggere i hele fylket.
- 227 • Videreføre og styrke Matfylket Innlandet, med satsing på pilot for matberedskap og
228 matkultursenter, fordi samarbeid mellom landbruk, foredling og reiseliv styrker både lokal
229 verdiskaping, matsikkerhet og levende lokalsamfunn.
- 230 • Videreføre støtteordninger for overgang til løsdrift, inkludert toppfinansiering, fordi god
231 dyrevelferd og bærekraftig matproduksjon er avgjørende for framtidig landbruk.
- 232 • Arbeide for økt selvforsyningsgrad og styrket matberedskap, fordi trygg tilgang på mat er
233 en del av Norges totale beredskap.
- 234 • Følge opp arbeidet med fornybar kraft og raskere nettutbygging, fordi tilgang på kraft og
235 nettkapasitet er avgjørende for videre næringsutvikling og grønn industri i Innlandet.
- 236 • øke deltakelsen fra Innlandet i innovasjon, forskning, utveksling og utvikling gjennom EU-
237 programmer som EØS-avtalen gir tilgang til.

238 Hei, du som bryr deg om internasjonalt samarbeid

239 **Vi vil bruke internasjonalt samarbeid til læring, arbeid og solidaritet.**

240 Arbeiderpartiet vil sikre at internasjonalt samarbeid gir konkrete resultater i Innlandet gjennom
241 utdanning, næringsutvikling og demokratiarbeid, samtidig som vi styrker solidaritet og
242 rettferdighet på tvers av landegrenser.

243 **Dette er situasjonen:**

244 Arbeiderbevegelsen er internasjonal, og solidaritet på tvers av landegrenser er en grunnverdi for
245 Arbeiderpartiet. Krig, klimaendringer og økende ulikhet rammer mennesker både i vårt
246 nærområde og globalt. Samtidig gir internasjonalt samarbeid innen næringsliv, utdanning og
247 sivilsamfunn nye muligheter for utvikling i Innlandet. Fylket må bruke sin rolle aktivt, både for å
248 bidra til en mer rettferdig verden og for å styrke egen utvikling.

249 **Dette er gjort:**

250 Innlandet har allerede et aktivt internasjonalt engasjement gjennom samarbeid med
251 vennsregionsregioner, deltakelse i europeiske programmer og støtte til organisasjoner som arbeider
252 med bistand, demokrati og solidaritet. Det er også etablert samarbeid mellom skole, næringsliv
253 og organisasjoner som bidrar til erfaringsutveksling, kunnskap og internasjonal forståelse.

254 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 255 • Styr fylkets internasjonale samarbeid, fordi partnerskap på tvers av landegrenser gir
256 kunnskap, utvikling og solidaritet i praksis.
- 257 • Støtte sivilsamfunn, fagbevegelse og frivillige organisasjoner, fordi deres arbeid er
258 avgjørende for demokrati, rettferdighet og internasjonal solidaritet, blant annet gjennom
259 organisasjoner som FORUT og Namibiaforeningen.
- 260 • Legge til rette for at alle videregående skoler deltar i demokratiske læringsprosjekter,
261 inkludert besøk til Demokrativerkstedet på Utøya, fordi kunnskap om demokrati, historie
262 og ytringsfrihet er avgjørende for å styrke elevenes forståelse og deltakelse i samfunnet.

- 263
- Være en tydelig stemme for demokrati, menneskerettigheter og en rettferdig verdensorden, fordi solidaritet og rettigheter er grunnleggende verdier for Arbeiderpartiet.
- 264
- 265
- Bruke fylkeskommunens innkjøpsmakt og samarbeid med næringslivet aktivt, fordi dette kan bidra til rettferdig handel, etiske leverandørkjeder og anstendige arbeidsforhold.
- 266

267 Hei, du som vil ha gode opplevelser innen kultur og idrett

268 Vi vil styrke kultur, idrett og frivillighet i hele Innlandet

269 Innlandet har et rikt kulturliv og sterke idretts- og frivillighetsmiljøer i hele fylket, men tilbudene er
270 ulikt fordelt og mange står uten tilgang. Dette må vi ta på alvor. Arbeiderpartiet vil sørge for at
271 kultur, idrett og frivillighet er tilgjengelig for alle, samtidig som vi styrker de profesjonelle miljøene
272 og legger til rette for verdiskaping. Slik skal vi bygge sterkere lokalsamfunn og gjøre Innlandet
273 enda mer attraktivt å bo i.

274 Dette er situasjonen:

275 Innlandet har et rikt og mangfoldig kulturliv og idrettsaktivitet i hele fylket. Frivilligheten står
276 sterkt, og mange lever av kunst, kultur og kreative næringer. Samtidig forvalter vi viktige
277 kulturminner, levende tradisjoner og naturopplevelser som er en del av vår felles identitet.

278 Kultur skaper bolyst, kreativitet og tilhørighet. Den er en kilde til gode liv, sterke lokalsamfunn og
279 næringsutvikling. Det er Idretten og frivilligheten er bærebjelker i lokalsamfunn i hele fylket.
280 Samtidig er det en utfordring å sikre at kultur- og idrettstilbud er tilgjengelige for alle, uavhengig
281 av hvor du bor.

282 Vi lever i en tid preget av sterk polarisering og høyt konfliktnivå – lokalt og globalt. Derfor er
283 kultur, felles opplevelser og møteplasser som bringer mennesker på tvers av alder, bakgrunn og
284 livssituasjon sammen, særlig viktige for å bygge tillit og skape trygge, inkluderende
285 lokalsamfunn. Kultur, møteplasser og levende sentrum er viktige drivere for regional attraktivitet,
286 bolyst og rekruttering. Arbeiderpartiet vil bruke fylkeskommunens rolle i kultur- og stedsutvikling
287 til å styrke både byer, tettsteder og omlandet rundt dem.

288 Dette er gjort:

289 Arbeiderpartiet har styrket kulturen i Innlandet gjennom en varig økning i kulturbudsjettene og
290 ved å løfte kultur som et eget politisk satsingsområde med eget hovedutvalg. Dette har gitt større
291 forutsigbarhet og tydeligere politisk prioritering av kultur, idrett og frivillighet.

292 Derfor vil Arbeiderpartiet:

- 293
- Opprettholde og styrke kulturbudsjettet, fordi kultur, frivillighet og idrett er grunnleggende for livskvalitet og utvikling i hele fylket.
- 294
- Støtte mobile og desentraliserte kulturtilbud, fordi turnéer, mobile scener og lokale kurs gjør det mulig å nå hele fylket.
- 295
- Bevare og formidle kulturarven, både kulturminner, levende tradisjoner og immateriell kunnskap, og støtte det rike mangfoldet på museer, kunstnere og kulturmiljøer i hele fylket.
- 296
- Støtte arbeidet med kunsthall på Lillehammer.
- 297
- Bygge videre på den kulturelle ryggraden for hele Innlandet, bl.a. Teater Innlandet, Musikk i Innlandet, spill- og filmmiljøene og UKM (ung kultur møtes).
- 298
- 299
- 300
- 301
- 302

- 303 • Øke Innlandets andel av statlige kulturmidler, og bidra til langsiktig og forutsigbar
- 304 finansiering av store, etablerte kulturtiltak og arrangementer med regional og nasjonal
- 305 betydning.
- 306 • Kreve at staten tar sin del av finansieringsansvaret for nasjonale kulturressurser.
- 307 • Styrke tradisjonshåndverket som levende kulturarv og framtidsnæring, støtte fagmiljøer,
- 308 koble håndverk til bærekraftig ressursutnyttelse og ansvarlig skogbruk, og fremme
- 309 samarbeid mellom tradisjonelt håndverk og moderne design for å skape nye, attraktive
- 310 produkter og næringer.
- 311 • Videreføre satsningen på den kulturelle spaserstokken fordi det gir eldre livskvalitet,
- 312 sosiale fellesskap og tilgang til kunst- og kulturopplevelser der de bor.
- 313 • Støtte opp om OL-/nasjonalanleggene for å sikre god drift og tilgjengelighet, og arbeide
- 314 for at flere store nasjonale og internasjonale arrangementer legges til Innlandet, fordi det
- 315 styrker reiselivet, gir økt verdiskaping og skaper aktivitet.
- 316 • Støtte arbeidet for olympiske og paralympiske vinterleker innenfor bærekraftige rammer,
- 317 og med Innlandet som en sentral aktør utfra arven etter OL 1994 fordi det vil gi varige
- 318 ringvirkninger for næringsliv og regional utvikling.
- 319 • sikre behovsstyrt utbygging av idrettsanlegg i hele fylket, styrke interkommunalt
- 320 samarbeid og ta i bruk offentlig-privat samarbeid for å realisere større anlegg, samtidig
- 321 som vi bygger flere nærmiljøanlegg der folk bor, fordi god tilgang til idrettsanlegg
- 322 fremmer folkehelse, deltakelse og levende lokalsamfunn.
- 323 • Styrke breddeidretten gjennom tilskudd til rimelig/gratis leie av anlegg og haller.
- 324 • Beholde og videreutvikle spisset toppidrett i hele fylket, med god geografisk
- 325 fordeling.formuler

326 Hei, du som er opptatt av trygghet, beredskap og samfunnssikkerhet

327 Vi vil styrke beredskapen i hele Innlandet

328 I en tid med økt geopolitisk uro, klimaendringer og digital sårbarhet må beredskapen styrkes.

329 Innlandet har en sentral rolle i nasjonal trygghet, med Forsvaret, landbruket og kritisk

330 infrastruktur som viktige bærebjelker. Dette må politikken ta høyde for. Arbeiderpartiet vil styrke

331 totalberedskapen i Innlandet ved å videreutvikle Forsvarets tilstedeværelse, sikre tilgang til

332 strøm, mat, transport og kommunikasjon, og bygge opp sterk digital beredskap. Vi vil også

333 prioritere utvikling av veger og transportårer som er viktige for beredskap og militær mobilitet. Slik

334 skal vi tryggere hverdagen og gjøre Innlandet til en motor i Norges samlede beredskap.

335 Dette er situasjonen:

336 I en tid med geopolitisk uro, klimaendringer og økt digital sårbarhet må beredskap være en av

337 Innlandets viktigste oppgaver framover. Som stort forsvars- og beredskapsfylke med betydelig

338 militær tilstedeværelse, sterkt landbruk og kritisk infrastruktur har vi et særlig ansvar for regional

339 og nasjonal trygghet. Innlandet Arbeiderparti erkjenner at fylket vårt er en sentral del av Norges

340 totalberedskap, der cybersikkerhet, strøm, mat, transport og kommunikasjon henger sammen og

341 fungerer også når krisen rammer. Beredskap handler ikke bare om krig og kriser, men om

342 trygghet i hverdagen. Byer og regionsentre spiller også en viktig rolle som knutepunkt for

343 beredskap, tjenester og koordinering i hele fylket.

344 Dette er gjort:

345 Arbeiderpartiet har jobbet målrettet for å styrke Innlandets rolle som forsvars- og

346 beredskapsfylke. Vi har løftet fylkets strategiske betydning i arbeidet med Langtidsplanen for

347 forsvarssektoren, og fått gjennomslag for videre utvikling av sentrale militære miljøer som
348 Terningmoen og Rena garnisoner og Cyberforsvaret på Jørstadmoen, Heimevernets skole- og
349 kompetansesenter på Dombås og Forsvarets personell- og vernepliktsenter på Hamar. I tillegg er
350 det etablert en nasjonal pilot for matberedskap, som styrker forsyningsikkerheten og Innlandets
351 rolle i totalberedskapen i tillegg til lokal matforsyning til Forsvaret.

352 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 353 • Styrke Forsvarets tilstedeværelse i Innlandet, fordi fylket har en viktig strategisk viktig
354 rolle for nasjonens sikkerhet og beredskap.
- 355 • Bygge videre på Rena garnison og Terningmoen garnison som utgjør Hærens tyngdepunkt
356 i Sør-Norge. Vi vil samle og utvikle fagmilitære miljøer som ledelsen i Brigade Sør og
357 Heimevernets sjef og stab, fordi sterk og samlokalisert kompetanse styrker operativ evne,
358 beredskap og nasjonens sikkerhet.
- 359 • Videreutvikle Cyberforsvaret på Jørstadmoen som hovedkvarter og legge til rette for flere
360 studenter. Digital sikkerhet er en kritisk del av totalforsvaret, og økt kapasitet krever både
361 nye undervisningslokaler, flere boliger og tettere samarbeid mellom sivile og militære
362 miljøer.
- 363 • Sikre at Heimevernets skole- og kompetansesenter på Dombås har rammevilkår som gjør
364 det mulig å gjennomføre nødvendig utdanning og øving, inkludert tilgang til relevante
365 øvingsområder, fordi en styrket heimevernsstruktur er avgjørende for nasjonal beredskap
366 og lokal sikkerhet.
- 367 • Styrke Sivildforsvaret på Starum og videreutvikle det nasjonale senteret for opplæring og
368 beredskap, fordi Sivildforsvaret må styrke den operative evnen, med flere tjenesteppliktige
369 og økt kompetanse for å håndtere nye og mer sammensatte kriser.
- 370 • Sikre helhetlig totalberedskap, fordi stabil tilgang til strøm, mat, transport og
371 kommunikasjon er avgjørende for både innbyggere, næringsliv og industri i krise og
372 hverdag.
- 373 • Løfte matberedskapen, blant annet gjennom tiltak på gårdsnivå, fordi økt selvforsyning
374 styrker både beredskap og nasjonal trygghet.
- 375 • Samordne beredskapsarbeidet bedre, fordi tettere samarbeid mellom kommuner, fylke og
376 nasjonale og nordiske aktører gir sterkere og mer effektiv beredskap.

377 **Hei, du som er opptatt av folkehelse, tannhelse, inkludering og fellesskap**

378 **Vi vil inkludere flere og styrke fellesskapet**

379 For mange står i dag utenfor arbeid, fellesskap og aktivitet. Dette gir dårligere folkehelse og
380 svekker samholdet i samfunnet. Arbeiderpartiet vil satse på forebygging, inkludering og
381 deltakelse gjennom arbeid, språk, frivillighet og kultur. Slik skal flere få mulighet til å delta og
382 oppleve trygghet og tilhørighet i hele Innlandet.

383 **Dette er situasjonen:**

384 God folkehelse skapes i fellesskap gjennom arbeid, kultur og tilhørighet. Innlandet står overfor
385 flere utfordringer: en aldrende befolkning, økende ensomhet, digitalt utenforskap og flere unge
386 som strever psykisk. Samtidig har fylket behov for arbeidskraft, og innvandrere og
387 arbeidsinnvandrere kan bli en viktig del av fellesskapet. Innlandet er også hjem for samer,
388 kvener, romani og skogfinner, og deres kultur og språk er en viktig del av fylkets identitet.

389 Tilgangen til tannhelsetjenester er i dag for ulik i Innlandet. Lange avstander,
390 rekrutteringsutfordringer og sårbare fagmiljøer gjør det krevende å sikre et likeverdig tilbud i hele
391 fylket, særlig i distriktene. Samtidig vet vi at god tannhelse er avgjørende for livskvalitet,
392 deltakelse i arbeid og sosial inkludering.

393 **Dette er gjort:**

394 Innlandet har både samisk befolkning og flere reinbeitedistrikt, og fylkeskommunen har inngått to
395 samarbeidsavtaler med Sametinget for å styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv. Innlandet
396 har også fått sitt offisielle sørsamiske navn, *Sisdajve*. Samtidig er retten til opplæring i samisk
397 styrket, slik at alle samiske elever har rett til undervisning uavhengig av bosted. Vi har arbeidet
398 for å opprettholde og styrke den offentlige tannhelsetjenesten i Innlandet, og for å sikre tilbud til
399 barn, unge og prioriterte grupper. Samtidig har det vært krevende å rekruttere tannhelsepersonell
400 til deler av fylket, noe som understreker behovet for nye løsninger og sterkere innsats framover.

401 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 402 • Styrke den offentlige tannhelsetjenesten og sikre et mer likeverdig tannhelsetilbud i hele
403 Innlandet, blant annet gjennom bedre rekruttering, fleksible løsninger og desentraliserte
404 tilbud, fordi god tannhelse er en viktig del av folkehelse, livskvalitet og sosial utjevning.
- 405 • Styrke det forebyggende folkehelsearbeidet, inkludert psykisk helse, med særlig innsats
406 rettet mot barn, unge og eldre, fordi tidlig innsats gir bedre livskvalitet og forebygger
407 utenforskap og ensomhet.
- 408 • Motvirke ensomhet og utenforskap gjennom arbeid, aktivitet og fellesskap, fordi sosial
409 tilhørighet er avgjørende for både fysisk og psykisk helse.
- 410 • Sikre at digitale tjenester og informasjon er tilgjengelige for alle, fordi digital deltakelse er
411 en forutsetning for å kunne delta i samfunnet.
- 412 • Satse på integrering som virker, med norskopplæring, arbeid og lokal tilhørighet som
413 bærebjelker, fordi deltakelse i arbeids- og samfunnsliv gir trygghet og fellesskap.
- 414 • Styrke arbeidet for urfolks- og minoritetskultur, fordi sørsamisk, kvensk, romani- og
415 skogfinsk kultur og språk er en viktig del av Innlandets identitet og mangfold.
- 416 • Gjøre folkehelse og inkludering til et gjennomgående perspektiv i all fylkeskommunal
417 virksomhet, fordi gode liv skapes på tvers av sektorer – i skole, kultur, samferdsel og
418 næring.
- 419 • Tilby norskopplæring også til arbeidsinnvandrere, særlig i yrker med stort behov for
420 arbeidskraft, fordi språk er nøkkelen til arbeid, deltakelse og tilhørighet.
- 421 • Støtte frivillig sektor som en viktig arena for inkludering og møteplasser, fordi lag og
422 organisasjoner skaper fellesskap, aktivitet og god folkehelse i hele fylket.
- 423 • Legge til rette for deltakelse i kultur, idrett og friluftsliv for alle, uavhengig av bakgrunn og
424 økonomi, fordi fellesskap og aktivitet er avgjørende for folkehelse og livskvalitet.
- 425 • Følge opp samarbeidsavtalene med Sametinget og bygge videre på samarbeidet med
426 Pensjonistforbundet, fordi urfolksrettigheter, kultur og kampen mot ensomhet er viktige
427 for det inkluderende Innlandet.
- 428 • Sikre godt samarbeid mellom NAV og fylkeskommunens oppfølgingstjeneste, fordi flere
429 må få mulighet til å delta i arbeid eller aktivitet ut fra egne forutsetninger.

430

431 Hei, du som tar bussen

432 **Vi vil sikre et kollektivtilbud som er enkelt å bruke, henger sammen og fungerer i praksis.**

433 Det betyr hyppigere avganger, bedre koordinering mellom buss og tog, og nye løsninger der
434 tradisjonelle ruter ikke er nok. Et styrket kollektivtilbud er også viktig for klima, beredskap og
435 regional utvikling. Derfor vil vi jobbe for et kollektivsystem som er mer tilgjengelig, mer fleksibelt
436 og tilpasset hverdagen til både pendlere, elever og barnefamilier.

437 **Dette er situasjonen:**

438 Innlandet er landets største fylke i areal, og større enn flere europeiske land, men med færre
439 innbyggere og Norges mest spredte bosetning. De lange avstandene gjør kollektivtransport og
440 skoleskysstil en forutsetning for å kunne bo, arbeide og gå på skole i hele fylket. Det er
441 bakgrunnen for at skoleskyssten i dag står for om lag 76 prosent av kollektivbudsjettet i Innlandet
442 fylkeskommune. Denne situasjonen stiller særskilte krav til hvordan kollektivtilbudet organiseres
443 og finansieres, og forplikter Arbeiderpartiet til å føre en politikk som sikrer sammenhengende,
444 rettferdige og tilpassede løsninger i hele Innlandet.

445 **Dette er gjort:**

446 Arbeiderpartiet har sørget for at flere kommer seg fram i hverdagen. Regionlinjene er styrket,
447 «Buss for en 10er» er videreført, nattbussene på regionlinjer er tilbake og periodebillettene er blitt
448 billigere med statlig støtte. Samtidig har borteboende videregående elever fått gratis hjemreiser.
449 Det er konkrete forbedringer som gjør kollektivtransporten mer tilgjengelig, mer rettferdig og mer
450 brukt i hele Innlandet. Som følge av endringer i skolestrukturen i videregående opplæring, er det
451 også startet et målrettet arbeid med å effektivisere skoleskyssten. Elever skal bruke minst mulig
452 tid på reisen mellom hjem og skole. Bedre planlegging og samordning kan gi store gevinster i
453 elevenes hverdag. Derfor vil Arbeiderpartiet ta dette arbeidet videre og utvikle løsninger som gir
454 en mer effektiv og elevtilpasset skoleskysst i hele Innlandet.

455 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 456 • Utvide og styrke kollektivtilbudet i hele Innlandet med bedre tilgjengelighet, flere avganger
457 og økt komfort fordi det skal være mulig å bo i hele Innlandet uten å være avhengig av
458 egen bil.
- 459 • Forbedre bussforbindelsene til viktige knutepunkter som Gardermoen og de regionale
460 forbindelsene for å knytte arbeidsmarkedene sammen og gjøre det enklere å bo og jobbe
461 i hele fylket.
- 462 • Koordinere buss og tog bedre for sømløse reiser for å gi kortere reisetid og et reelt
463 alternativ til bil.
- 464 • La innbyggere bruke ledig kapasitet på skolebusser der det ikke finnes andre tilbud for at
465 flere skal ha muligheten til å ta buss.
- 466 • Videreføre «Buss for en 10er» i skoleferien fordi ordningen senker terskelen for å velge
467 buss, gir positive klimateffekter og styrker lokalt næringsliv.
- 468 • Ta i bruk bestillingsbasert transport og samkjøringsløsninger i områder med lav
469 etterspørsel fordi fleksible løsninger gir et bedre tilbud i distriktene.
- 470 • Utvikle nye mobilitetsmuligheter for fleksible jobbreiser.
- 471 • Sikre trygg og effektiv skoleskysst i hele fylket fordi det er grunnleggende forutsetning for
472 at barn og unge kan bo i hele fylket. I landets mest spredtbodde fylke er skoleskyssten

- 473 ryggmargen i hverdagen til familier, og avgjørende for å opprettholde levende
474 lokalsamfunn.
- 475 • Tilpasse skoleskyssen bedre til elevenes hverdag med mer direkte ruter og bedre
476 koordinering slik at elevene ikke bruker mer tid enn nødvendig på reise, og fordi en
477 effektiv skoleskyss kan gjøre det mulig for flere videregående elever å bo hjemme.
  - 478 • Innføre rabatterte familiebilletter der en voksen kan ta med inntil fire barn gratis i helgene for
479 å gjøre det enklere å reise sammen uten bil.

480 Hei, du som vil ha trygge fylkesveger

481 **Vi vil sikre et rettferdig inntektssystem og mer statlig satsing på fylkesvegene**

482 Innlandet er Norges mest spredtbodde fylke, med lange avstander og et stort behov for god
483 infrastruktur. Gode fylkesveger er en forutsetning for bosetting, næringsliv og beredskap i hele
484 Innlandet. Vedlikeholdsetterslepet i Innlandet er stort og utgjør en vesentlig utfordring. Risikoen
485 for alvorlige ulykker er betydelig høyere på fylkesvegnettet enn på riksvegene. Samtidig er mange
486 bruer gamle og har behov for fornying.

487 Derfor vil vi jobbe for en langt sterkere statlig satsing på fylkesvegene enn det som ligger i dag,
488 slik at vi kan ta igjen etterslepet, øke trafikksikkerheten og sikre trygge og framkommelige veger i
489 hele fylket.

490 **Dette er situasjonen:**

491 Innlandet har et omfattende fylkesvegnett med om lag 6800 kilometer veg, om lag 1200 bruer og
492 rundt 200 kilometer gang- og sykkelveger. Dette gjør Innlandet fylkeskommune til landets største
493 fylkesveg-eier. Fylket har også en svært stor andel grusveger, med om lag 1100 kilometer, noe
494 som stiller egne krav til drift og vedlikehold. Samtidig er vedlikeholdsetterslepet stort, og mange
495 veger har for lav standard. Dette gir dårligere framkommelighet, økte kostnader for innbyggere og
496 næringsliv og en betydelig høyere risiko for ulykker. For mange blir hardt skadd eller mister livet
497 på fylkesvegene hvert år. Dette understreker behovet for en sterkere og mer målrettet satsing på
498 vedlikehold, trafikksikkerhet og opprusting av fylkesvegnettet.

499 **Dette er gjort:**

500 Gjennom handlingsprogrammet for fylkesveger 2026–2029, vedtatt i oktober 2025, er det satt
501 av 3,45 milliarder kroner til investeringer i fylkesvegnettet. Det tilsvarer en økning på 80 prosent
502 sammenlignet med forrige periode og markerer et historisk løft. I tillegg gjennomføres målrettede
503 tiltak for økt trafikksikkerhet på fylkesvegene. Bruer utbedres og forsterkes for å sikre lengre
504 levetid, og antall kilometer fylkesveg som får ny asfalt økes hvert år.

505 Innlandet er både et forsvarsfylke og et transportfylke, med en sentral rolle for nasjonal sikkerhet.
506 Arbeiderpartiet har arbeidet for at Nasjonal transportplan (NTP) og Langtidsplanen for
507 forsvarssektoren (LTP) sees i tett sammenheng og har fulgt opp med konkrete tiltak i vårt fylke.
508 Innlandets beliggenhet og funksjon gjør det til avgjørende del av Norges totalforsvar, og det er
509 derfor viktig at statlige prioriteringer styrker både infrastrukturen og Forsvarets operative evne i
510 Innlandet. Dette danner et tydelig utgangspunkt for Arbeiderpartiets videre satsing på trygge,
511 framkommelige og framtidsrettede fylkesveger i kommende periode.

512 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 513
- 514
- 515
- 516
- 517
- 518
- 519
- 520
- 521
- 522
- 523
- 524
- 525
- 526
- 527
- 528
- 529
- 530
- Stoppe vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene, slik at vegene blir tryggere og mer framkommelige, fordi dårlig standard gir økt ulykkesrisiko, dårligere framkommelighet og høyere kostnader for folk og næringsliv som utfordrer totalberedskapen.
  - Sikre stabile midler til drift og vedlikehold, og verne disse mot kutt, fordi manglende vedlikehold fører til raskere forfall og dyrere opprustning.
  - Prioritere strekninger utsatt for ras, flom og stengninger fordi mer ekstremvær rammer framkommelighet, beredskap og næringstransport.
  - Ruste opp fylkesveger som er avlastnings- og beredskapsveger for riks- og europaveger. Da må vi kreve større statlig bidrag, fordi disse vegene må tåle økt trafikk ved stengninger, og fordi de er viktige for nasjonal beredskap.
  - Prioritere vedlikehold og forsterkning av bruer, og jobbe for et statlig bruprogram fordi svake bruer øker faren for ulykker og bortfall av kritiske forbindelser.
  - Øke innsatsen på fast vegdekke, fordi dårlig dekke gir lavere trafiksikkerhet og mer slitasje.
  - La trafiksikkerhet skal ligge til grunn i alle fylkesvegprosjekter fordi for mange blir hardt skadd eller mister livet på fylkesvegene.
  - Jobbe videre for enda tryggere skoleveger med hjertesoner, fordi færre biler rundt skolene og bedre trafikkavvikling gir økt trygghet for barn og unge.

531 Hei, du som er opptatt av togtilbudet og gods på bane

532 Vi vil styrke jernbanen som en del av nasjonal beredskap og forsvar

533 Arbeiderpartiet vil bygge ut og styrke jernbanen i Innlandet som en strategisk transportåre. Dette
534 skal vi gjøre fordi økt kapasitet og bedre samordning er viktig for rask mobilitet av folk, gods og
535 militært materiell, og dermed for Norges samlede beredskap.

536 Dette er situasjonen:

537 Innlandet har et omfattende jernbanenett med Dovrebanen, Gjøvikbanen, Rørosbanen,
538 Solørbanen (godsbane), Kongsvingerbanen og Raumabanen, i tillegg til et framtidig potensial i
539 Trysilbanen. For å møte behovene til næringsliv, beredskap og klimaomstilling er det nødvendig å
540 øke kapasiteten og overføre mer gods fra veg til bane. Økt militær aktivitet i Innlandet, blant
541 annet samlingen av Hærens rekruttskole på Terningmoen, stiller også nye krav til jernbanen. En
542 betydelig økning i antall rekrutter som skal transporteres til og fra Elverum krever bedre kapasitet
543 og mer fleksible togtilbud, særlig på Rørosbanen.

544 Dette er gjort:

545 Arbeiderpartiet har arbeidet for å styrke jernbanen i Innlandet gjennom å løfte behovet for
546 dobbeltspor på Dovrebanen som en del av ytre InterCity, og utbyggingen av Hamar stasjon. Det er
547 også jobbet for elektrifisering og økt kapasitet på Rørosbanen, inkludert nye togsett. Videre har
548 Arbeiderpartiet lagt press på nasjonale myndigheter for kapasitetsøkning på Kongsvingerbanen
549 og Gjøvikbanen. Dette er foreløpig ikke realisert.

550 Derfor vil Arbeiderpartiet:

- 551
- 552
- 553
- 554
- Prioritere ferdigstillelse av Hamar stasjon og sikre framdrift i utbyggingen av Dovrebanen, fordi ytterligere forsinkelser vil svekke togtilbudet, næringslivet, klimamålene og beredskapen, og hindre nødvendig utvikling av en av landets viktigste jernbanestrekninger.

- 555 • Styrke Kongsvingerbanen og gjennomføre kapasitetsøkende tiltak og elektrifisering av
556 Røros- og Solørbanen. Kapasitetsøkning av disse strekningene er nødvendig fordi banene
557 henger tett sammen som en strategisk korridor for både gods og beredskap. De gir økt
558 konkurransekraft for næringslivet og viktige klimakutt, samtidig som de er kritiske for
559 militær mobilitet med kobling til Rena og Terningmoen garnisoner, og videre transport
560 mot Sverige og Nord-Norge via Kongsvinger-Kiruna-Narvik.
- 561 • Arbeide for etablering av sidespor inn til Rena garnison fordi det vil styrke beredskapen og
562 sikre mer effektiv transport av militært materiell, uten belastning på lokalsamfunnet i
563 Rena sentrum.
- 564 • Prioritere sanering av utrygge planoverganger, fordi planoverganger utgjør en betydelig
565 ulykkesrisiko for både togtrafikk og øvrige trafikanter.
- 566 • Arbeide videre for strekningsvise tiltak på Gjøvikbanen for kortere reisetid og hyppigere
567 avganger for at tog skal være et reelt alternativ til bil i en sentral pendlingskorridor.
- 568 • Be fylkeskommunen ta en tydelig koordinerende rolle sammen med Bane NOR og
569 kommunene, og sikre bedre samordning på tvers av kommunegrenser og
570 reguleringsplaner, fordi manglende koordinering forsinker nødvendige tiltak, mens bedre
571 samspill gir raskere framdrift og en mer helhetlig utvikling av jernbanetilbudet.
- 572 • Støtte videre utredning og utvikling av Trysilbanen (Scandinavian Mountain Railway) fordi
573 jernbanen vil styrke totalberedskapen og militær mobilitet, blant annet gjennom bedre
574 kobling til Sverige og NATO-strukturen. Prosjektet vil gi en ny strategisk transportåre for
575 forsvar, beredskap og næringsliv, og bidra til å utvikle Sør-Østerdal som et viktig senter for
576 helse og beredskap i samspill med Forsvaret. Samtidig gir det muligheter for økt
577 verdiskaping, reiseliv og grensekryssende samarbeid.

578 Hei, du som ferdes på statens veier i Innlandet

579 Vi vil sikre sterkere statlig satsing på riksvegene i Innlandet

580 Gode riksveger er en forutsetning for næringsutvikling, bosetting og beredskap i hele Innlandet.
581 Flere av de viktigste transportårene har i dag for lav standard og kapasitet, og må rustes opp for å
582 sikre trygg og effektiv transport, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

583 Arbeiderpartiet vil arbeide videre for at staten prioriterer Innlandet tydeligere i NTP, og at
584 utbygging og oppgradering av riksvegene skjer i et tempo som møter behovene til både folk og
585 næringsliv.

586 Dette er situasjonen:

587 Innlandet har om lag 10.000 kilometer riks- og europaveger. Mange av disse vegene holder god
588 standard, men det er samtidig betydelige behov for oppgradering på viktige strekninger. For å
589 sikre trygg ferdsel, styrke næringslivets konkurransekraft og ivareta nasjonal beredskap, må
590 staten øke innsatsen i Innlandet.

591 Riksvegene våre er avgjørende for arbeidsreiser, eksport, beredskap og regional utvikling. De
592 binder fylket sammen, kobler oss til resten av landet og er helt sentrale for transport av varer og
593 tjenester. Når trafikkmengden øker, næringslivet omstilles og beredskapsbehovene blir større,
594 må også infrastrukturen følge med.

595 Innlandet er både et transportfylke og et forsvarsfylke. Derfor er det viktig at statlige prioriteringer
596 i Nasjonal transportplan (NTP) styrker de viktigste transportkorridorene i fylket og sørger for at
597 vegene dimensjoneres for dagens og framtidens behov.

598 **Dette har vi gjort:**

599 Arbeiderpartiet har jobbet målrettet for å løfte Innlandets behov i arbeidet med Nasjonal
600 transportplan (NTP), og vært en tydelig stemme for at de viktigste transportkorridorene i fylket må
601 prioriteres sterkere. Vi har frontet behovet for oppgradering og utbygging av sentrale strekninger,
602 og synliggjort hvilken betydning disse har for næringsliv, beredskap og mobilitet.

603 Arbeiderpartiet har også vært pådriver for å se Nasjonal transportplan (NTP) og Langtidsplanen
604 for forsvarssektoren (LTP) i sammenheng, og synliggjort Innlandets avgjørende rolle for militær
605 mobilitet og nasjonal sikkerhet. Dette har bidratt til økt oppmerksomhet om fylkets strategiske
606 betydning som både transport- og forsvarsregion.

607 Samtidig har framdriften på flere viktige riksvegprosjekter vært for lav, og nødvendige
608 investeringer er ikke fulgt opp i tilstrekkelig grad. Arbeiderpartiet har vært tydelig på behovet for
609 økt tempo og sterkere statlig satsing for å sikre tryggere og mer framtidsrettede veger i Innlandet.

610 **Derfor vil Arbeiderpartiet:**

- 611 • Prioritere utbygging og oppgradering av de nasjonale transportkorridorene i Innlandet –
612 rv2, rv3, rv4, rv15, rv25, E6, E16 og E136 – og følge opp disse i NTP. Flere av
613 strekningene har for lav standard og kapasitet, og må rustes opp for å sikre trygg og
614 effektiv transport for både folk og næringsliv.
- 615 • Øke tempoet i utviklingen av Rv4 nord- og sørgående, inkludert bygging av ny Mjøsbru
616 med god kobling mellom E6 og Rv4, fordi dette er en av hovedårene for Innlandet.
- 617 • Sikre en trygg og effektiv framkommelighet fordi det er viktig for næringslivet og for
618 innbyggernes arbeidsreiser- særlig når Mjøsøykehuset står ferdig og får et stort omland av
619 ansatte.
- 620 • Legge press på for utbedring og sikring av E6 gjennom Rosten med tunnel, fordi
621 strekningen er sårbar for stengninger og har stor betydning for nasjonal transport,
622 beredskap og trafiksikkerhet.
- 623 • Styrke satsingen på nasjonale turistveger i Innlandet, og løfte fram nye attraksjoner, fordi
624 turistvegene gir nasjonal synlighet og skaper lokale ringvirkninger innen overnatting,
625 servering og opplevelser.
- 626 • Arbeide for å utvikle Jutulhogvegen som nasjonal turistveg mellom Alvdal og Rendalen,
627 med Jutulhogget som sentral attraksjon. Det vil gi økt verdiskaping og nye muligheter i
628 distriktskommunene i regionen.
- 629 • Sikre effektive transportløsninger for næringslivet, både internt i fylket og for eksport,
630 fordi framkommelighet er en forutsetning for konkurransekraft og verdiskaping i hele
631 Innlandet.
- 632 • Videreføre satsingen på fyllestasjoner og infrastruktur for tungtransport, fordi
633 næringstransporten er i omstilling og trenger forutsigbare rammer for å ta i bruk nye
634 energiløsninger.
- 635 • Jobbe for at statlige samferdselsårer dimensjoneres etter næringslivets behov, fordi veger
636 og transportårer må tåle dagens og framtidens trafikkmengde, særlig for tungtransport og
637 eksportrettet virksomhet.

638

639 Hei, du som er opptatt av seriøst arbeidsliv

640 Vi vil bevare og styrke fylkeskommunen som samfunnsutvikler

641 Fylkeskommunen skal bestå som et eget, sterkt forvaltningsnivå med ansvar for viktige
642 samfunnsoppgaver. Et sterkt fylkeskommunalt nivå er avgjørende for både demokratisk styring,
643 regional utvikling og et seriøst arbeidsliv i hele Innlandet.

644 Dette er situasjonen:

645 Et seriøst arbeidsliv med trygge arbeidsforhold, hele og faste stillinger og sterke
646 fellesskapsløsninger er en forutsetning for velferdssamfunnet. Arbeiderpartiet vil sikre at
647 Innlandet fylkeskommune er en ansvarlig arbeidsgiver, en tydelig oppdragsgiver og en pådriver
648 for et ryddig og rettferdig arbeidsliv, både i egen virksomhet og gjennom innkjøp og samarbeid
649 med andre.

650 Dette er gjort:

651 Arbeiderpartiet har styrket arbeidet for et seriøst arbeidsliv gjennom tydeligere krav i
652 fylkeskommunens anskaffelses- og innkjøpsreglement. Vi har brukt fylkeskommunens rolle som
653 oppdragsgiver til å stille krav til lønns- og arbeidsvilkår, bruk av lærlinger og hele, faste stillinger.

654 Gjennom konkrete vedtak, blant annet innen kollektivtransporten, har Arbeiderpartiet bidratt til at
655 flere ansatte får tryggere og mer stabile arbeidsforhold. Krav om at en høy andel bussjåfører skal
656 ha heltidsstillinger er et eksempel på hvordan vi bruker kontrakter aktivt for å fremme et mer
657 seriøst og rettferdig arbeidsliv. Innlandet fylkeskommune er i gang med sertifisering som Likestilt
658 arbeidsliv.

659 Derfor vil Arbeiderpartiet:

- 660 • Være garantist for at pensjonsordningen for ansatte i Innlandet fylkeskommune fortsatt
661 skal være i KLP, og ikke settes ut på anbud fordi vi mener det svekker
662 fellesskapsløsninger og forutsigbare vilkår for de ansatte.
- 663 • Stå fast på at hele og faste stillinger skal være hovedregel i fylkeskommunen.
- 664 • Ha tilstrekkelig bemanning, særlig i drifts- og støttetjenester som byggdrift og
665 vaktmestertjenester fordi god bemanning er forutsetning for vedlikehold, kvalitet og
666 sikkerhet.
- 667 • Legge til grunn at offentlige tjenester i hovedsak drives i offentlig regi, fordi det gir bedre
668 styring, mer langsiktighet og tryggere arbeidsforhold.
- 669 • Bidra til å skape et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle ansatte.
- 670 • Løfte kompetansen til fagarbeidere og annet personell slik at vanskelige situasjoner
671 håndteres riktig og kan forebygges.
- 672 • La at seriøsitetsprinsippet være førende for alle offentlige anskaffelser.
- 673 • Prioritere lokale og seriøse leverandører i fylkeskommunens innkjøp.
- 674 • Utvikle et sterkere partssamarbeid i fylkeskommunen, og sikre at ansatte og tillitsvalgte
675 involveres tidlig i beslutninger som angår arbeidsvilkår og organisering.
- 676 • Gå foran som byggherre med lokale løsninger og nullutslipp, fordi det reduserer utslipp og
677 styrker lokal verdiskaping.
- 678 • Prioritere et helsefremmende, trygt og inkluderende arbeidsliv med fokus på forebygging,
679 arbeidsmiljø og tilrettelegging.